

Академія педагогічних наук України
Державна науково-педагогічна бібліотека України

Ювіляри АПН України

ВАЛЕНТИН ОЛЕКСІЙОВИЧ
МОЛЯКО

До 65-річчя від дня народження

Каталог виставки

Випуск 8

Київ 2002

Укладач: Пономаренко Л.О.,
наук. співробітник ДНПБУ
Відповідальна за випуск:
Букшина Т.Ф., зам. директора
ДНПБУ

ЗМІСТ

Наукова та педагогічна діяльність В.А.Моляка
Дисертації. Окремі праці. Поезії
Статті в книгах, наукових збірниках
Статті в журналах
В.О.Моляко – редактор, рецензент
Про В.О.Моляка

Твори себе, щодня будуй себе.

Ти пам`ятай завжди, що ти – людина.

В.О.Моляко

Наукова та педагогічна діяльність В. О. Моляка

Восьмий випуск каталогу книжкової виставки із циклу “Ювіляри АПН України”, який підготувала Державна науково-педагогічна бібліотека України, представляє наукову та педагогічну діяльність Моляка Валентина Олексійовича, дійсного члена АПН України, доктора психологічних наук, професора, відомого в Україні та поза її межами фахівця в галузі психології, який 24 липня 2002 року відмічає свій 65-літній ювілей.

Народився Валентин Олексійович в с. Вереміївці на Полтавщині 1937 року. Після закінчення Київського політехнічного інституту працював конструктором в Інституті автоматики. З 1962 р. починає наукову роботу як психолог. Психологічні проблеми творчої обдарованості Валентин Олексійович почав розробляти ще будучи аспірантом НДІ психології УРСР. Захистивши кандидатську дисертацію “Психологія конструкторського замысла”, він працює в тому самому інституті спочатку молодшим, далі – старшим науковим співробітником, а з 1975 р. – завідувачем лабораторії. З 1991 р. відомий вчений є ще й науковим керівником Центру “Творча обдарованість”.

Технічна творчість учнів, принципи, механізми, особливості різних видів творчої діяльності, підготовка до творчої праці, творча особистість, творча обдарованість, талант – основні питання, які В.Моляко досліджує ось уже 40 років. Головною ідеєю діяльності В.О.Моляко є ідея стратегіальної організації творчої діяльності людини (фахівця, дитини, учня, людини “взагалі”). Він опублікував понад 200 концептуально-теоретичних і навчально-методичних праць. Серед них монографії: “Психологія конструкторської діяльності”, “Психологія розв’язування школярами творчих задач”, “Технічна творчість і трудове виховання”, “Психологія готовності до праці”, “Психологічні проблеми творчої обдарованості” та ін.

Валентин Олексійович – автор навчальних спецкурсів, за якими вчать студенти педвузів уже чимало років. На основі його наукової концепції в 1991 р. було ухвалено республіканську програму “Творча обдарованість”, спрямовану на виявлення й виховання обдарованих дітей та молоді. Він є автором оригінальної діагностико-тренінгової системи “КАРУС” для виявлення творчих здібностей, прояву і розвитку творчого мислення.

Численні учні й послідовники Валентина Олексійовича – а це понад 20 науковців, які під його керівництвом підготували й успішно захистили дисертації, викладачі вузів, наукові співробітники, спеціалісти-психологи, вчителі з різних регіонів України – далі розробляють проблеми творчої обдарованості, що є свідченням формування окремої наукової школи В. Моляка.

Справі всього життя Валентин Олексійович віддає свою невичерпну енергію, знання і досвід. Він активно працює в численних комісіях, редколегіях, є незмінним головою редколегії журналу “Обдарована дитина”. У колі інтересів вченого не лише проблеми творчої обдарованості. Він володіє ще й поетичним

даром. Вірші Валентина Олексійовича почали друкуватися на сторінках преси з 1965 р., а в 1972 р. побачила світ його перша збірка поезій “Криголам”.

Матеріали каталогу представляють ту частину наукового доробку В.О.Моляка, що є у фондах ДНПБ України, та праці, надані бібліотекою Інституту психології АПН України для організації виставки. Література каталогу систематизована за розділами виставки, а в їх межах – за алфавітом назв праць. Шифри, що передують бібліографічним описам документів, свідчать про його наявність у фондах бібліотеки.

Каталог виставки адресований науковцям, учителям, студентам і всім, хто цікавиться психологією творчого мислення.

Дисертації. Окремі праці. Поезії

Авт
М 75 Психология конструкторского замысла: Автореф. дис. ...
канд. Пед. наук (по психологии) /Ленинград. гос. ун-т. –
Ленинград, 1966. – 19 с.

Психология конструкторской деятельности. – М.:
Машиностроение, 1983. – 136 с.

370
М 76 Психология решения школьниками творческих задач. – К.:
Рад. шк., 1983. – 95 с. – Библиогр.: с.91-94.

15
М 76 Психология творческой деятельности. – К.: Об-во
«Знание» УССР, 1978. – 47 с. – (Педагогическая).

370
М 76 Психологічна готовність до творчої праці. – К.: Т-во
«Знання» УРСР. – 46 с. – (Сер.7 “Педагогічна”; №9).

372/3:6
М 76 Техническое творчество и трудовое воспитание. – М.:
Знание, 1985. – 80 с. – (Новое в жизни, науке, технике. Сер.
«Педагогика и психология»; №6).

Техническое творчество - основа подготовки молодежи к
трудовой деятельности. – К.: Об-во «Знание» УССР. – 18 с. –
Библиогр.: 12 назв. – (Соц.-психол. проблемы НТР).

Криголам: Поезії. – К.: Рад. письменник, 1972. – 71с.

Статті в книгах, наукових збірниках

- 370
П 86 Актуальні психологічні проблеми виховання в творчій діяльності /Я.Главса, В.О.Моляко //Психологія: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1986. – Вип.32. – С.3-7.
- 370
П 86 Дослідження психологічної готовності учнів до праці //Психологія: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1985. – Вип.24. – С.26-33. – Бібліогр.: 8 назв.
- 15
П 30 Кожен сам собі психолог //Петрасинський З. Пізнай себе: Кн. для учнів. – К., 1988. – С.3-10.
- 370
П 86 А.С.Макаренко та актуальні проблеми трудової підготовки /В.О.Моляко, В.В.Рибалка //Психологія: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1988. – Вип.30. – С.54-58.
- 370
Т 78 Методические рекомендации по организации творческого тренинга старшеклассников //Трудовая подготовка учащихся в межшкольных комбинатах: Психол. аспект. – К., 1988. – Ч.2, пункт 5. – С.140-153.
- Методологічні проблеми вивчення обдарованої молоді //Вивчення молоді на сучасному етапі: Питання методології і методики: Матеріали міжнар. наук.-практ. Конф., Київ, 11-13 жовт. 1995 р. – К.: А.Л.Д., 1996. – С.60-63.
- 370
Т 78 Основные психолого-педагогические вопросы трудовой подготовки учащихся //Трудовая подготовка учащихся в межшкольных комбинатах: Психол. Аспект. – К., 1988. – Ч.1, пункт 2. – С.14-33.
- 370
П 86 Прийоми переносу при формуванні конструкторського замислу //Психологія: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1968. – Вип.5. – С.101-110.

Проблеми творчої обдарованості /Р.В.Моляко, В.О.Моляко //Актуальні проблеми психології: традиції і сучасність: Міжнар. наук. Костюківські читання: Матеріали конф. – К., 1993. – Т.2. – С.207-214. – Бібліогр.: 8 назв.

370
Т 78 Психологическая готовность к труду на современном производстве //Трудовая подготовка учащихся в межшкольных комбинатах: Психол. аспект. – К., 1988. – Ч.1, пункт 1. – С.7-13.

370
П 86 Психологические аспекты проблемы трудового воспитания //Психологические вопросы трудового воспитания. – К., 1979. – Гл.1, §2. – С.11-16.

Психологічна екологія таланту //Актуальні проблеми психології: традиції і сучасність: Міжнар. наук. Костюківські читання: Матеріали конф. – К., 1993. – Т.2. – С.200-206.

Психологічна теорія творчості //Актуальні проблеми сучасної української психології: До 60-річчя від дня народження акад. С.Д.Максименка /Ін-т психології ім. Г.С.Костюка АПН України. - К., 2002. – Вип.22. – С.221-229. – Бібліогр.: 23 назви.

Психологічне дослідження проблем функціонування стратегій творчої діяльності, творчої обдарованості та психологічної грамотності //Актуальні проблеми психології: Наук. зап. /Ін-т психології ім. Г.С.Костюка АПН України. – К., 2001. – Вип.21. – С.198-205. – Бібліогр.: 16 назв.

Психологічні основи творчості та інноваційної діяльності дітей та молоді // Психологічні проблеми навчання, виховання, активності та розвитку особистості: Матеріали звіт. наук. сесії, 10-11 лют. 1994 р. /Ін-т психології АПН України. – К., 1995. – С.147-155.

370
П 86 Психологічні особливості виникнення конструкторського замислу //Психологія: Республік. Наук.-метод. зб. – К., 1966. – Вип.3. – С.110-120.

- 159.9
А 70 Психологічні проблеми творчої діяльності обдарованих дітей і молоді //Актуальні проблеми психології: Наук. зап. Ін-т психології ім. Г.С.Костюка АПН України. – К., 1999. – Вип.19. – С.146-153. – Бібліогр.: 7 назв.
- 370
П 86 Психолого-педагогічні передумови підготовки учнів до праці у сфері матеріального виробництва /В.О.Моляко, Н.І.Літвинова //Психологія: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1986. – Вип.26. – С.3-11. – Бібліогр.: 6 назв.
- 370
П 86 Роль творчества в трудовом вихованні учаснихся //Психологические вопросы трудового воспитания. – К., 1979. – Гл.2. – С.17-37.
- 370
П 86 Технічна творчість як фактор трудового навчання і виховання //Психологія: Республік. наук.-метод. зб. – К., 1982. – Вип.21. – С.96-103. – Бібліогр.: 11 назв.

Статті в журналах

Актуальні соціально-психологічні аспекти проблеми обдарованості //Обдар. дитина. – 1998. - №1. - С.3-5; №2. – С.2-6; №3. – С.2-5.

Исследование стратегий решения задач в зарубежной психологии /В.М.Бондаровская, Т.К.Горобец, В.А.Моляко, М.Л.Смутьсон //Вопросы психологии. – 1972. - №5. – С.174-184.

Концепція виховання творчої особистості //Рад. шк. – 1991. - №5. – С.47-51.

Лайнер, що летить вже в завтрашньому дні: [Ліцей №38 ім. В.М.Молчанова, м. Київ] //Обдар. дитина. – 2000. - №2. – С.2.

Напередодні ери обдарованості //Обдар. дитина. – 2000. - 3№1. – С.2-4.

Оружие победы – творчество //Обдар. дитина. – 2001. - №2. – С.29-35.

Особенности проявления паники в условиях экологического бедствия (на примере Чернобыльской атомной катастрофы) //Психол. журн. – 1992. - №2. – С.66-74. – Библиогр.: 18 назв.

Памяти Андрея Владимировича Брушлинского: [Некролог] //Обдар. дитина. – 2002. - №2. – С.63.

Проблемы психологии творчества и разработка подхода к изучению одаренности //Вопросы психологии. – 1994. - №5. – С.86-95; Обдар. дитина. – 2002. - №4. – С.19-26. – Библиогр.: 10 назв.

Психологическая безопасность творческой личности //Обдар. дитина. – 2002. - №4. – С.44-50.

Психологическая система тренинга конструкторского мышления //Вопросы психологии. – 2000. - №5. – С.136-141.

Психологическая структура конструкторской деятельности //Вопросы психологии. – 1978. - №4. – С.55-63.

Психологические последствия Чернобыльской катастрофы //Психол. журн. – 1992. - №1. – С.135-146. – Библиогр.: 24 назв.

Психология глупости и зависти //Обдар. дитина. – 2002. - №4. – С.51-63.

Роль технического мышления и творчества в подготовке к труду: [Выступление на круг. столе «Психолого-педагогические проблемы трудового воспитания, обучения и профориентации школьников»] //Вопросы психологии. – 1985. - №6. – С.61-63.

Система творческого тренинга «Карус» //Обдар. дитина. – 2000. - №1. – С.36-41.

Стратегии решения новых задач в процессе творческой деятельности //Психол. журн. – 1995. - №1. – С.84-90; Обдар. дитина. – 2002. - №4. – С.33-43. – Библиогр.: 31 назва.

Творческие игры по развитию способностей учащихся. «Конструкторское бюро» //Обдар. дитина. – 1999. - №5. – С.14-17.

Творчество – жизнь: несколько футурологических эскизов //Обдар. дитина. – 2001. - №2. – С.29-35.

Техническая творческая одаренность //Обдар. дитина. – 2002. - №4. – С.27.

Чи можна навчати творчості? // Обдар. дитина. – 1999. - №3. – С.2-4.

Чи так потрібен телевізор?.. //Обдар. дитина. – 1999. - №1. – С.40-41.

Формирование образа экологической катастрофы на примере Чернобыльской атомной аварии //Вопросы психологии. – 1992. - №5/6. – С.16-22. – Библиогр.: 11 назв.

Херсонські паростки еліти: [Херсон. облас. ліцей] //Обдар. дитина. – 2000. - №4. – С.2.

Художественная одаренность // Обдар. дитина. – 1998. - №5/6. – С.10-12.

В.О.Моляко – редактор, рецензент

36
М 17 Максимцова Н.Ю., Толстоухова С.В. Соціально-психологічний аспект профілактики адиктивної поведінки підлітків та молоді /Рец.: В.О.Моляко, Г.В.Ложкін; Укр. Держ. центр соц. служб для молоді, Ін-т психології ім. Г.С.Костюка АПН України. – К., 2000. – 198с.

15
П 30 Петрасинський З. Пізнай себе: Кн. для учнів /Пер. з пол. В.Романця; Наук. ред. перекладу В.О.Моляко. – К.: Рад. шк., 1989. – 192с.

370
П 86 Психологические вопросы трудового воспитания /Под ред. В.И.Войтко, В.А.Моляко. – К.: Рад. шк., 1979. – 119с. – (Пед. б-ка).

370
П 86 Психологія: Республік. наук.-метод. зб. /Редкол.: В.О.Моляко та ін. – К.: Рад. шк., 1985-1991. – Вип.25-37.

!59
Р 17 Развитие творческой активности работников современного производства: (Метод. пособие для слушателей фак. психологии науч.-техн. творчества КНУТП) /Науч. ред. В.А.Моляко. – К.: Знание, 1988. – 15с.

370
Т 78 Трудовая подготовка учащихся в межшкольных комбинатах: Психол. аспект /Под ред. В.А.Моляко. – К.: Рад. шк., 1988. – 168с. – Библиогр.: с.166-167.

37.01
У 45 Українська еліта та її роль в державотворенні: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (18-19 трав. 2000р.): Наук. зап. /Ін-т психології ім. Г.С.Костюка АПН України; Ред. кол.: С.Д.Максименко, Н.В. Чепелєва... В.О.Моляко. – К., 2000. – Вип.1. – 314с.

Про В.О.Моляка

Дороги к творчеству: Беседа с пред. редсовета журн. "Обдар. дитина" В.А.Моляко //Обдар. дитина. – 2002. - №4. – С.3-18.

Валентин Моляко (біографічна довідка) //Моляко В. Криголам: Поезії. – К., 1972. – С.69.

Валентинові Олексійовичу Моляку – 60 //Педагогіка і психологія. – 1997. - №3. – С.249-250.

37(038)
Г 65 Моляко Валентин Олексійович //Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – С.214.

[Моляко Валентин Олексійович] //Український педагогічний календар: Навч. посіб. для студ. Вищих навч. закл. /Упоряд. Л.О.Калмикова, Т.Ф.Баєва. – К., 2002. – С.140.

92
Х 97 Моляко Валентин Олексійович //Хто є хто в Україні. 2000 /Київ. наук. т-во ім. П.Могили. – К., 2000. – С.319.

Моляко Валентин Олексійович //Ярмаченко М.Д. Академія педагогічних наук України (п'ятиріччя становлення і розвитку). – К., 1997. – С.97.